

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

[§. I. Quibusdam præmissis referuntur sententiæ.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

eum eodem habitu charitatis, & spei, producit A
actus intensiores, & perfectiores illarum virtu-
tum, quam alia minus perfecta: Ergo similiter, in
tellectus perspicacior, cum æquali lumine glo-
ria, perfectius Deum videbit, quam alter qui est
minoris perspicacia, & activitatis.

19 Confirmatur secundò; Intellectus perfectior,
cum æquali lumine gloria, potest magis vel mi-
nus perfecte conari ad actum: Ergo & elicere
perfectiorem visionem. Consequentia videtur
manifesta, Antecedens probatur. Habitus subor-
dinantur conatui potentia, & ab illa applican-
tur ad agendum: Ergo intellectus perfectior,
cum æquali lumine gloria, potest magis vel B
minus perfecte conari ad actum.

20 Ad objectionem patet solutio ex supra dictis:
Major enim est vera, quando causa perfectior
influit per se ut perfectior, vel ut habet virtu-
tem proximam & immediatam in effectum; se-
cundus autem quando concurrunt tantum secundum
virtutem radicalem, & major ejus perfectio
materialiter se habet, & per accidens, ut con-
tingit in proposito. Unde patet disparitas ad ex-
empla adducta: Nam species, & lumen, proximi-
mè & immediatè influunt in visionem, & ha-
bent vim proximam ad agendum, saltem partia-
lem & incompletam. Idem servatà propor-
tione de pictoribus inæqualis indutrix, vel in-
æqualibus instrumentis utentibus, dicendum C
est. Intellectus autem creatus, solum radicaliter
concurrat ad visionem beatam, nec confert
eorum activitatem & virtutem proximam ad
agendum, sed suam quam habet, subjicit lumi-
ni gloria, ut elevabilem ab ipso; sicque reddi-
tur una tantum virtus proportionata, & proxima
ad visionem.

21 Ad primam confirmationem dicendum, in
actu fidei duo esse distinguenda; primum est ap-
prehensio objecti credibilis: secundum assensus
supernaturalis, quo homo credit mysteriis re-
velatis. Primus actus est naturalis, ac proinde
potest esse perfectior in perfectiori intellectu.
Secundus verò est supernaturalis, unde non
commensuratur perfectioni naturali intelle-
ctus, sed intensiori, & perfectioni habitus, vel
auxilii supernaturalis, à quo immediatè procedit.
Nihil etiam confert naturalis perfectio vo-
luntatis ad actus supernaturales spei, & chari-
tatis; sed tota etiam illorum perfectio mensu-
ratur ab intensiori, & perfectione habitus, vel
auxilii supernaturalis, eam elevantis ad ope-
randum.

22 Ad secundam confirmationem, nego Ante-
cedens, conatus enim potentia non est aliquid
antecedens actum, sed ipse actus ut emanans à
suo principio, & ideo sicut habitui tribuitur ef-
fectu principium actus, ita & conatus ad actum. Un-
de sicut habitus supernaturales dant potentia
posse operari, quia dant eis virtutem, & effica-
ciam proximam; ita dant eis posse conari ad
operandum.

An Beati Deum comprehendant, vel saltem,
de potentia absoluta, ipsum comprehen-
dere possint?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententiæ.

PRO resolutione hujus difficultatis diligenter
observandum est, nomen comprehensionis
ex comprehensione corporea fuisse ad spiritua-
lem translatum: Unde sicut in rebus corporeis
comprehensio sumitur dupliciter, vel largè,
prout opponitur inspectioni: quo sensu, quando
quis latronem quem inssequitur apprehendit &
capit, etsi non totum teneat, sed partem, ipsum
dicitur comprehendere: vel strictè, pro inclusio-
ne & continentia, quæ unum corpus quantum
continet intra se totum aliud corpus; ut cum
manus ita continet totum aliquem globum, ut
nihil ejus sit extra illum. Ita similiter in rebus
spiritualibus comprehensio duobus modis usur-
patur: primò largè & improprie, pro allec-
tatione & obtentione seu possessione ejus quod
desiderabatur, ut constat ex illo Apostoli. ad
Corinth. 9. Sic currite ut comprehendatis, & ex illo
ad Philipp. 3. Sequor autem si quomodo comprehen-
dam. Et in hoc sensu beati appellantur comprehen-
siones. Et Nazianzenus orat. 24. dixit, Com-
prehensionem divina essentia, premium esse omnium
beatorum. Et hoc modo (ut observat D. Thomas
hic art. 7. ad 1.) comprehensio est una de tribus
dotibus animæ, quæ respondet spei, sicut visio
fidei, & fructio charitatis. Secundò sumitur com-
prehensio strictè & proprie, pro cognitione ob-
jecti unde quæque perfecta, id est ad æquata cum
objecti cognoscibilitate, per quam objectum
cognoscitur, quantum cognoscibile est. Et de
comprehensione sic accepta loquimur in præ-
senti, dum requirimus, an Beati Deum comprehen-
dant, vel saltem de potentia absoluta ipsum
comprehendere possint?

D In cujus difficultatis resolutione: In primis est
error Eunomii, & aliorum Anomæorum, qui (ut
suprà ostendimus) eo dementia pervenerunt,
ut comprehensionem Dei cognitionem sibi arro-
garent, & tantam Dei notitiam quantum Deus de
se ipso habet, se habere jactarent. Secundò est
error Augustini de Roma, Episcopi Nazareni,
qui asserbat animam Christi videre Deum tam
clarè & intensè, sicut Deus ipse se ipsum, quod est
ipsum comprehendere. Tertiò est aliquorum
Theologorum sententia, qui licet beatos Deum
de facto non comprehendere fateantur, existimant
tamen de absoluta potentia fieri posse,
quòd comprehendatur Deus, vel aliquod ejus
E attributum, ab aliqua creatura: quia (inquiunt)
potest Deus infundere ipsi lumen gloria infinite
intensum, vel suam intellectionem ei unire; in
quibus casibus ab intellectu creato comprehen-
deretur. Huic sententiæ favet Vazquez hic totà
disp. 52. ubi respondens locis Scripturæ, Conci-
liorum, & Patrum, quibus incomprehensibili-
tas Dei ostenditur, affirmat non esse de fide quòd
Deus sit incomprehensibilis in ordine ad abso-
lutam Dei potentiam, sed solum quòd sit in-
comprehensibilis, respectu cognitionis natura-
lis creaturæ; sicut Deus dicitur in Scriptura invi-
sibilis, & ineffabilis: tamen constat quòd solum
est invisibilis cognitioni naturali, non verò su-
pernaturali, & beatifica.

§. II.